

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungari'a: Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU:</p> <p>Pentru publicatiunile de trei ori ce contienn cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele se se adreseze Redactiune „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Er banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
---	--	---

Dupa adunarea generala constituanta

a reuniunei femeiloru romane din Aradu si provincia.

Am descrisu in numerulu trecutu alu acestei foi decursulu adunării generale constituante a femeiloru romane din Aradu si provincia.

Revenimu de nou asupra acestei cestiuni, pentruca este vorb'a de o institutiune de cultura; ér despre institutiunile de cultura, ori cât s'ar vorbí, nici odata nu se póte vorbí de ajuns.

La infientiarea acestei reuniuni, cá in tóte cestiunile mari, a fost greu inceputulu; si mai grea s'a aretatu apoi imprejurarea, vedita si acum cá si alte dàti, cât este de greu a-ne lamurí si a-ne luminá unii pre altii, pentrucá lamuriti si luminati se devenimu cu totii o inima si unu cugetu spre a face unu lucru bunu.

Greutatea cea mai mare la infientiarea acestei reuniuni a fost, cá scól'a de fetitie, pentru a carei activare s'a infientiatu propriamente reuniunea, se se cladésca inca de acum, dela inceputu pre fundamentu puternicu, pre unu fundamentu, pre care nici unu feliu de vijelia se nu-lu póta resturná.

Chiar pentru acést'a au decretatu in unanimitate damele romane prin statute, cá scól'a infientianda prin reuniune se fia o scóla confessionalá.

Avendu scól'a infientianda prin reuniune caracteru confessionalu, era naturalu, cá se se reguleze reportulu dintre confessiune si reuniune. Cand s'a pusu acésta cestiune pre tapetu, s'au nascutu divergintie de opiniuni. Nici acést'a n'ar fi potutu conturbá intru nimicu afacerile si lucrările reuniunei, pentruca diverginti'a de opiniuni provóca pre ómeni a cugetá si judecá, si dupa judecata matura ómenii adoptéza de regula vederile cele mai bune, le ridica la valóre de conclusu, si si-urméza mersulu inainte. Er scopulu, pentru carele se lucréza, de regula face, cá si partea, carea la luarea conclusulu remasese in minoritate, se adopteze vederile maioritáti, si se concurga cu sprijinulu ei.

Din nefericire in cestiunea reuniunei nu astféliu s'a intemplat. Dupace suplementulu la statute elaboratu de comitetulu provisoriu alu reuniunei a fost adoptatu de bisericá prin votulu consistoriului si sinodului eparchialu, s'au publicatu in jurnale o plóia de corespondentie de unu caracteru acutu personalu, cu insulte facia de cei ce sustieneau suplementulu si mai cu seama facia de bisericá.

„Biseric'a si Scól'a,“ cá fóia in servitiulu diecesei, a tacutu la tóte acestea.

Pentru ce?

Pentruca nu voimu a preocupá vre odata pre cinev'a, nu voim a-ne amestecá in polemii cu caracteru personalu; ci am voitu, cá societatea cá atare se se pronuncie in deplina libertate asupra cestiuniloru, cari o privescu.

Acum societatea prin votulu adunării generale tienute la 9/21. Februaru a. c. si-a datu verdictulu seu. Unu judecatoriu nepreocupatu, publiculu din provincia, carele, asia se vede, de departe a vediutu mai bine aceea ce se face, si de ce se tractéza in afacerea acestei reuniuni, a enunciatu prin verdictulu seu cu tóta puterea cuventulu, ca in bisericá vede trainicia, si reuniunea si scól'a de fetitie infientianda prin reuniune voiesce a-o cladí prin bisericá si cu ajutorulu bisericiei.

Cari sunt acum consecintiele acestui votu?

Cea dantaiu si cea mai insemnata este: ca s'a facutu lumina, si s'a constatatu, ca la noi vorbelé si insultele nu mai facu parale; ci in cestiunile de cultura au se decida numai faptele. Fapte voiesce publiculu nostru, si numai la fapte se inchina.

Acést'a este drapelulu, sub carele si-a inceputu reuniunea activitatea s'a.

* * *

Partea, carea in adunarea generala a reuniunei era in maioritate, si carea, precum am aretatu in numerulu trecutu, dovedise pre deplin prin contribui si prin participare din locuri departate la siedintia, — insufletirea s'a pentru reuniune si scopulu ei, — a

facutu tóte concessiunile pãrtii din minoritate. Tóte aceste concessiuni le-a facutu maioritatea, precum s'a potutu constatá pre deplin, numai pentru pace si buna intielegere, despre ce astadi avem multa sperantia.

Cand vorbimu despre acestu momentu atát de insemnatu pentru viéti'a si desvoltarea nóstra ulterióra, nu potém intrelasá se nu amintimu, ca indata dupa adunarea generala s'a publicatu in „Tribun'a“ mai antaiu o notitia, ér dupa aceea o corespondentia, in careá corespondentulu din Aradu alu „Tribunei“ — publica de nou o multime de neadeveruri si insulte la adres'a membriloru din maioritate.

Luámú aici notitia despre acésta corespondentia, nu cá se polemismu, ci numai cá publiculu din provincia se véda, si se judece, ca óre prin astfelu de procedere — de scopulu celu frumosu alu reuniunei, seau de altcev'a se tractéza.

Publiculu romanu din pãrtile nóstre, carele a vediutu cu ochii decursulu adunãrii, suntem siguri, ca va judecá dupa meritu cele publicate de „croniariulu“ „Tribunei.“

Cum va judecá iuse publiculu din departare?

Voru fi multi ómeni, cari voru crede cele publicate de „Tribun'a,“ si voru fi si de acei'a, cari nu voru crede.

Dupa cele ce le-am potutu observá inse noi de câtiv'a ani incóce si dupa antecedentiele pre cari le-am vediutu chiar la infientiarea reuniunei, cutezámú a afirmá, ca nici credinti'a nici necredinti'a in cele publicate de „Tribun'a,“ nu voru alterá intru nimicu reuniunea si scopulu ei.

Pentru dovedirea acestei afirmatiuni vomu provocá la unu esemplu :

Cand s'a infientiatu tipografi'a diecesana din Caransebesiu, scriá „Tribun'a,“ ca „la Caransebesiu se ridica noue institutiuni de cultura, ér la Aradu si cele vechi se daríma.“ Publiculu din departare a potutu se créda vorbeloru „Tribunei;“ dar astadi ne mai fiend departare, de sigur se va fi intemplatu, cá ómeni preocupati de cele cetite contra Aradului se scruteze, si se véda ceea ce s'a facutu aici; ér cei ce s'au interesatu, toti s'au potutu convinge, daca au avutu „Tribun'a“ dreptate, seau nu. Au potutu adeca aflá toti cei ce s'au interesatu, ca aici in Aradu a infientiatu cu banii sei proprii Pré Santi'a S'a actualulu episcopu I o a n u M e t i a n u, o tipografia, pre carea o-a donatu diecesei, si a mai potutu aflá, ca aici in Aradu nu numai, cá nu sa darímatu nimicu; ci s'au creatu, si continua a-se créa institutiuni de cultura; si ca Aradulu s'a bucuratu, cand s'a infientiatu tipografi'a diecesana din Caransebesiu, tocma asia precum s'a bucuratu cand s'a infientiatu a nóstra, pentrucá a bisericeii este si un'a si alt'a.

Totu acést'a o am vediutu si in alte multe casuri, ér acum mai pre urma chiar in afacerile reuniunei. Pre cand adeca comitetulu provisoriu emisese listele pentru inscrierea de membri, s'au publicatu o

plóia de corespondentie prin jurnale, si rezultatulu a fost, ca publiculu, bagu seama, cunoscendu-le isvorulu si valórea, in locu se-se instreineze de reuniune, o-a imbraciatu cu tóta caldur'a.

Astfelu precum publiculu mare, cand a cetitu intr'o corespondentia a „Tribunei, ca autorulu ei dicea despre banii votati de dieces'a Aradului pentru infientiarea unei scóle de fetitie, ca suntu „cá racii tiganului din poveste“ — s'a convinsu si de intentiunea si de scopulu corespondentulu: tocma asia se va convinge si acum despre nóu'a plóia de insulte publicate in „Tribun'a;“ de asemenea se va convinge publiculu mare si despre consecintiele ce le va avé votulu si tienut'a adunãrii generale tienuta la 9/21. Februarie.

Intr'aceea inainte de a terminá, credemu, ca va fi bine se amintimu inca o imprejurare dupa noi decidetória in viéti'a si desvoltarea ulterióra a reuniunei.

Functiunea incredintiata prin votulu adunãrii generale comitetulu reuniunei este o functiune de onóre si in acelasi timp o grea sarcina.

Prin reuniune s'a angajatu societatea din Arad si provincia a-si créa si sustiené o scóla de fetitie, si cu executarea acestei idei a incredintiatu comitetulu alesu.

Comitetulu si-va incepe acum lucrarea, si va starú neaperatu la realisarea ideii, in servitiulu carei'a s'a angajatu, cu atát mai vertosu, ca aici se lucra de functiuni de onóre.

A atacá inse in unu modu, cum o face corespondentulu „Tribunei“ pre acestu comitetu, este credemu noi unu lucru, pre carele noi nu voimu a-lu cualificá; ci lu-lasámú la apretiarea si judecat'a onoratulu publicu.

Vom acceptá, si vom vedé cele ce au se urmeze, ér pana atunci nu potemu se dicemu alt'a, decât ca „Ddieu se ajute dreptãtii!“

Epistolele parochului betranu.

III.

Iubite Nepóte! — Cu placere am cetitu cele dóue epistole ale preotulu teneru, carele asia se vede — are durere de mine, ba sciricesce si despre starea sanatãtii mele temendu-se, nu cumva se me fiu recitu cu prilegiulu Iordanului, de óra-ce de atuncia n'a mai cetitu nici o epistola scrisa de mine.

Apoi nainte de tóte laudu pre tenerulu frate, cá arata atát'a cinste catra unu vechiu ostasiu impreuna luptatoriu cu densulu din cé't'a preotiésca; déca toti preotii teneri ar fi petrushi de astfelu de cugetari, — dintre noi s'ar scóte multe obiceiuri stengace, cari astadi in mare parte impedece inaintarea nóstra spre bine. Cá dt'a mai bine se intielegi ceea-ce voiescu a dice prin vorbele acestea, cauta se le lamurescu prin pilde vii din viéti'a nóstra de tóte dilele. — Aflám adeca multi preotii teneri, cari voiescu a se urcá prea pe susu cá si Icaros din betrani preste po-

vetiele tata-ne-sau; vorbindu si mai lamuritu: apoi ei nu afla in biserica destula mangaiere, nu afla fericierea aceea pamentésca, carea e data altoru muritorii; cu unu cuventu: *nu sunt indestuliti*.

Si se-mi credi Iubite nepóte! cá neindestulirea acést'a aduce mare stricatiune in biserica. Se fii cu bagare de séma: déca vei vedé mai multi, séu chiar numai doi preoti la olalta, acesti'a apuca firulu vorbirei cu intrebarea: „**la cât venitu te urci frate pe anu?**“

Pe firulu acest'a apoi mergu tot mai departe, pana-ce amendoi, séu déca sunt mai multi: toti preotii au staveritu, **cá nu e bine**. Déca asiu potea, tare asiu vré se spunu celor'a ce voiescu a intrá in teologia, ca déca gandescu la averi lumesci, sè se ferésca de popia, cá aici nu poti se si traiesci bine, si se si fii bogatu. De modulu acest'a de cugetare au inceputu a se melipsi si unii din preotii mai betrani. — Unu alta firu de vorbire a preotiloru este, cá daca se intalnescu doi, séu mai multi, vorbescu despre cei mai mari. Unui mirénu, déca face asia, nu-i stá bine, — nóue inse ne stá fórté reu; betranii sunt cam scutiti de acésta patima, cei teneri inse sunt pana in grumadiu in ea; vediint'ai dta Iubite nepóte, cá preotii de alta lege se faca si ei asia? Acei'a sunt mai bine adusi la regula. — Déca asiu potea, asiu vrea se spunu celor'a, cari voiescu se intre in teologia, cá déca nu li place regul'a, séu dupa cum diceti dvóstra **disciplin'a**, se nu se faca preoti, pentrucá nemica nu stá mai reu preotului, de cât déca e nedisciplinatu, si déca nu-si pune paza gurei sale, cand afla de bine a vorbi despre mai-marii sei.

Acei'a, cari spunu judecata (critica) asupra altor'a, trebue se fie mai de-asupr'a loru si cu faptele si cu intieleptiunea si cu alte vrednicii, se petrunđa bine dis'a scripturei: „Tu cine esti, carele judeci slug'a straina!“ Si apoi supunerea, seau cum i-diceti Dvóstra modesti'a, nu e lucru de rusíne, si se deosebesce de slugarnicia.

Mi-pare bine de tenerulu preotu ca vedu, cá cinstesce betranetiele mele, si elu va fi cinstitu cand va ajunge in verst'a mea, éra altii, cari nu umbla pe calea acést'a, cari adeca bérfescu asupr'a celoru mai betrani si asupr'a mai-mariloru sei, — acei'a astadi sémana venturi, ca la timpulu seu se secere ventóse.

Inchipuiesce-ti Iubite nepóte, cât sta de bine cand vedi pre preotii teneri, ca cinstescu pre cei mai betrani si pre cei mai mari, prin acést'a se cintescu pre ei insisi, bérftoriulu inse n'are pretiu naintea nimenui'a, si déca ar fi preotu acel'a, de diece ori i-sta mai reu decâtu unui mirénu.

Nainte de incheiare ti-impartasiescu o scire imbucuratória. Parintele Terentiu adeca mai de-unadi fiindu la mine, mi-a spusu, cá elu in parochi'a sa nu mai ingrópa morti de alta confessiune fara stola si fara a fi rugatu din partea preotului respectivu,

carele locuiesce in a cinc'i'a comuna; pana acuma eu cam substituiam pre preotulu romano-catolicu, adeca cam odata in anu, cand muriá vre-unu parochianu de alui mai seracu; vediendu inse cá la cei bogati vine elu insusi, am socotitu, se facu cá si parintele Terentiu, cá se nu póta dice, ca sum slugarnicu.

Si acum incheiu epistol'a mea ca se nu ti-se impara de prea lunga, peste dóue septemani ti-voiu scrie alt'a si pana atuncia incunoscintiéza pre tenerulu preotu, ca din mail'a lui Ddiu sum sanetosu; pana acum'a nici la unu Iordanu nu m'am recitu inca; se pazésca si densulu de sanatate, si apoi se n'aiba frica de recéla; dedee-se cu tóte vijeliele.

Preotulu romanescu, si altecum cu multe vijelii are sè se lupte in acésta viétia.

Eram se incheiu aici, pentrucá numai Ddiu me scie, cu cáta greutate scriu. Asi sci eu scrie multe, dar mi-tremura man'a, si nici nu pré vedu bine, apoi pana mi-punu ochelarii, si pana mi-dedau man'a la scrisóre, mi-trebue de multe ori câte unu ceasu.

Inainte de a incheia acésta epistola a mea mi-am adusu aminte mai de unu lucru, si anume despre o intemplare a parintelui pop'a Michaiu. Si fiendeá sfinti'a s'a, precum am bagatu eu de seama este bine placutu cetitoriloru, am ganditu se ti-o scriu cu o cale si pre acést'a. Voiescu se-o cunósca, si se-o intieléga preotii cei teneri.

Mai pre deunadi a venitu la mine parintele pop'a Michaiu, necajitu focu. Nu sciám, si nu-mi poteam nici gandí, cá ce i-s'a potutu intemplá. Dupa-ce se mai linisci mi-spuse, cá a fost la orasiu, si s'a intelnitu cu unu preotu teneru, si desi s'a uitatu la densulu, si l'a vediutu, ca este preotu betranu si cu barb'a alba nu l'a salutatu.

Ti poti gandí ca ce superare mare i-a facutu acésta intemplare parintelui pop'a Michaiu. S'a superatu atât de multu, incát dice, ca de necazu i-vine sè se créda, ca nu mai este popa romnescu, si sè se gandésca, ca este spartanu diu legea vechia, pentruca densulu asia a cetitu in istoria, ca numai in Spart'a se cinsteau betranii.

Ce dici Dt'a, iubite nepóte, la acést'a? Totu asia se intempla si la preotii de alte confessiuni? Si de unde póte se vina un'a cá acest'a?

In cestiunea organeloru administrative din parochia.

Cetimu in nrulu 16 alu „Telegrafului Romanu“ urmatoriulu articlu.

„Cu deosebita placere am cetitu articolulu din numerulu 5 alu diariului diecesei Aradului „Biserica si Scol'a,“ in care s'a ventilatu cestiunea: cum am poté delaturá defectele, cari ici-colea se mai ivescu inca in organismulu constitutiunei nóstre bisericesci. Pentru noi a fostu o adeverata mangaiere sufletésca, vediendu pe confratii dela „Biserica si Scol'a“ pe

acelasi terenu cu noi, recunoscendu importantia preo-
tului, a invetiatorului si a laicilor mai inteligenti
la noua consolidare bisericeasca, spre care din toate
puterile nisuiam noi romanii greco-orientali din metropoli
nostra. De asemenea suntem de acord cu parerea
confratilor dela Aradu, cand ei in apretierile
loru au atinsu unu mare neajunsu, cu care ne lup-
tam si noi aici, dora si mai multu ca ei pe acolo,
si anume abuzurile in aplicarea statutului organicu,
darea de rele exemple poporului din partea unoru
mireni, condusi nu de adeveratulu bine alu bisericeii.

Noi n'am voitu se atingem ran'a acest'a, deorece
sciam, ca va trebui se suferim noue insulte pentru
descoperirea adeverului cu faptele implinite aici in
archidieceasa. O au facutu fratii dela Aradu, si noi
vom continua firulu unde l'au intreruptu ei, ilustrandu
cu casuri concrete. Intentiunea noastra este: Se ne
cunoscem scaderile, ca cunoscendu-le, se cautam cu
puteri unite isvorulu loru, si mijlocele pentru vindecare.

Totu din incidentulu constituirei organeloru
din parochie se ilustram factic'a lucrului cu unu casu
concretu.

In generalu am observatu o tendentia vedita de
a se eluda dispositiunile statutului organicu si ale
concluseroru congresuale, emanate pentru o uniforma
aplicare a statutului organicu, si acest'a numai pen-
tru urmarirea unoru scopuri, cari la nici unu casu nu
potu fi spre folosulu bisericeii.

De modelu ne servece o parochia, care privata
din ori ce punctu de vedere, trebuie se fie considerata
ca parochie de modelu pentru intraga archidieceasa.

Acesta parochie nu se poate bucura de dreptu-
rile garantate celorlalte parochii din archidieceasa in
ce privesce alegerea parochului, pentru-ca fiind menita
de resiedintia a protopresviterului, protopresviterulu
totodata este si parochulu acestei parochii.

Actualulu parochu a venitu in conflictu cu co-
mitetulu parochialu. De unu anu si jumetate elu n'a
mai luat parte la siedintiele comitetului, ca unu
membru naturalu alu acestui'a si a declarat, ca-si
tiene sub demnitate a mai sta la o masa cu unu a-
semenea comitetu parochialu, care altcum e compusu
din barbati de prim'a categoric — putem dice — din
archidieceasa.

In sesiunea ordinara a sinodului parochialu din
anulu trecut comitetulu a adusu afacerea inaintea
sinodului, si a cerutu, ca parochulu se fie invitat a
si ocupa locul in comitetu, se comunice immediatu
cu acest'a, se dea, si se primisca informatiuni directe
pentru unu cursu regulatu al afaceriloru.

Sinodulu parochialu tocmai cand se desbatea a-
supra propunerei, de care e vorba a comitetului pa-
rochialu, s'a prorogatu, avendu presidentulu indatori-
rea a-lu convoca la timpn potrivit. Intregu anulu
1887 sinodulu n'a mai fost convocat.

In anulu acest'a sinodulu ordinariu s'a convo-
catu pe o di de lucru. O di mai nepotrivita nici ca

se poate, fiindu membrii acestei parochii parte mare
omeni, cu ore fiese de cancelarie (asesori consisto-
riali, amplotiati la consistoriu, amplotiati la banca,
apoi advocati, ocupati cu clientii loru, si in urma
industriasi legati de atelierile loru.) Intrebatu pa-
rochulu pentru acest'a a respunsu, ca elu la locul prim
este protopresviteru, si numai la urma parochu. Se
intielege pentru cea din urma parochie din tractu
se pune o di de Dumineca, in care se tiene sino-
dulu parochialu, si parochi'a acest'a nu merita a fi
si ea considerata, celu putien ca cea din urma pa-
rochie.

In acesta di la locul prim s'a rectificatu list'a
parochieniloru si s'a verificatu, apoi siedinti'a s'a pro-
rogatu pe alta di, ca comisiunea alasa pentru revi-
darea socoteliloru comitetului parochialu se-si po-
ta face eventualele sale propuneri.

Pe diu'a destinata s'a intrunitu din nou sino-
dulu parochialu.

Intre obiectele de pertractatu era pusa si con-
stituirea comitetului parochialu si a epitropiei pa-
rochiale pe unu nou periodu de trei ani. Inainte de a
intra in pertractarea acestui obiectu, parochulu pre-
sentaza mai multe cereri pentru primire intre mem-
brii sinodului parochialu, cu conditiunea, ca ei se fie
pretrecuti stante sesiune in list'a parochieniloru, care
deja era statorita si verificata pentru durat'a acestui
anu solaru.

S'a reflectatu parochului, ca cererea acestoru
crestini in chipulu acest'a nu se poate considera, de-
orece in sensulu statutului organicu in sinodulu pa-
rochialu ieu parte numai parochienii, va se dica
crestinii primiti deja in list'a parochianiloru. I s'a
mai spusu, facendu-se provocare la § 5 din regula-
mentulu pentru parochii votatu de congresulu natio-
nalu din 1878 in care se dispune: ca list'a a-
cestoru parochieni cu votu indrep-
tatitu trebuie se fie stabilita prin o consemnare
oficioasa. S'a citatu locul unde se dice, ca acesta
consemnare o face, respective o rectifica comite-
tulu parochialu in contielegere cu oficiulu pa-
rochialu, la finea fie carui anu solaru, si ea se pu-
blica in biserica cu 8 zile inainte de tienea si-
nodului ordinariu.

Desi s'a facutu deci evidentu, ca consemnarea
membriloru din parochie, cari in sensulu § 6 din sta-
tutulu organicu ieu parte in sinodulu parochialu, o
face respective o rectifica comitetulu in contielegere
cu oficiulu parochialu, si nu sinodulu, desi s'a spusu,
ca consemnarea se face la finea anului solaru pentru
anulu viitoriu, desi s'a spusu, ca sinodului i este re-
servatu a decide numai asupra reclamariloru, daca co-
mitetulu pe nedreptu a stersu pe cineva s'au dora
l'a trecut cu vederea, desi s'a spusu, ca toate acestea
in regula s'au petrecutu in siedinti'a precedentu, to-
tusi omeni, cari di de di au de lucru cu stat. org-
au sustienutu, ca sinodulu trebuie se primisca pe

crestinii insinuati, se-i petréca in list'a parochieniloru, si acesti'a apoi inca in acésta siedintia se aiba dreptu de votare.

Desbatendu-se asupr'a acestei propuneri „*per longum et latum*“ in urma s'a pusu la votu si cu o majoritate considerabila, respingendu-se acestu actu, totu de ómeni cu rolu de conducere, s'a cualificatu de brutalitate.

Intrebám acum'a pe fratii dela Aradu, sub ce categorii vor insirá ei acestea neajunsuri de pe la noi.

Reputatiunea acestei parochii s'a salvatu numai din intemplanare, fiind adeca in majoritate inteliginti'a membriloru din parochie, deórece sermanii meseriesi, cari sunt membrii in parochie, au votatu cu aceea, cari au strigatu in gur'a mare, ca ei representa adeveratele interese bisericesci si cele ale sermaniloru meseriesi, pe cari domnii voescu se-i neindreptatiésca.

Acestea cá ilustrare la faptele citate de confratii dela „Biserica si Scóla.“

Asupra cuprinsului acestui articlu vom reveni in unulu din numerii viitori.

Despre dreptulu de succesiune.

(prelegere tienuta poporului.)

Omulu cu buna chibzuala, fratiloru, nici cand nu-se indestulesce cu diu'a de adi, ca adeca, se dica cá si altii: „ce-mi pasa, am adi ce bea si ce mánca, si de aici incolo — fie ce va fi,“ ci se ingrijesce si pe mai departe adeca, despre viitoriu. Si nici cá póte altcum, pentru-cá betranetiile lu-intréba, cá ce anume si-au castigatu in teneretie. Si apoi e durerosu a vedea pre unu omu luptandu-se la timpulu betranetieloru cu neajunsurile lumii acestei'a.

Are omulu se se lupte in tóte chipurile, cá se-si astringa ceva si asia, astréngendu-si nu e silitu se amble dupa ajutoriulu altor'a, apoi si acel'a raru se intempla, cand lu-capeta de o parte, ér de alta parte, omulu, carele mai are ceva, póte resufla, óre-cum, mai usioru, face aceea ce afla de bine si adeveratu, si nu e silitu se faca aceea, ce-i poruncescu altii, fara se voésca elu aceea, macaru se-i fie spre daun'a lui, cáci unu omu seracu trebuie se fie sluga plecata celui ce-lu ajutóra — stepanului seu.

Astringe omulu, ce e dreptu, in viéti'a s'a, cât póte adeca, face aceea ce trebuie se faca fie care omu — agonisesce intru sudórea sea pânea de tóte dilele si acésta o face pana atunci, pana cand lu-mai sustienu puterile adeca, pana incéta de a trái.

Fie-care omu are se-si inpartiesca trebile asia, cá pana traesce se aiba tóte cele de lipsa, si inca se remana ceva si dupa mórtea sa. Si acést'a cu atât mai tare are se-o faca omulu, pentru-cá lumea s'au cam indatinatu a judecá pre omu si mai alesu pre muncitori dupa aceea, cá lasa ei ceva avere dupa mórtea sa ori ba, si apoi nu odata potemu audi, cá déca móre cineva si au lasatu ceva avere in urm'a s'a, dicendu-se, cá dieu acel'a au meritatu se traesca in lumea acést'a, pentru-cá n'au traitu inzedaru, ér de alta parte va prinde fórté bine urmatoriloru acelui'a, dupa mórtea s'a.

Si tocmai precum e bine de a intocmi trebile nós- tre pana suntemu in viéti'a, asia e bine a intocmi trebile, pana suntemu in viéti'a, pentru casulu mortii, cá dupa mórtea nóstra tóte se remana in cea mai buna renduiala.

Cu acestea avem apoi se fimu in totdeún'a gat'a, pentru-cá nu scimu ceasulu, cand va veni se-ni se céra sufletulu; cáci viéti'a omului e cá róu'a campului, carea la radiele sórelui dispore; când omulu se semte mai bine, se afla in poterea vietii, tocmai atunci incéta de a vietui.

Sunt apoi si se intempla in cele mai multe locuri, cá dupa mórtea stapanului casei, se nascu cele mai multe neplaceri intre urmatorii acelui'a asia, cá, la urm'a urmelor, aceea ce unu omu in tóta viéti'a s'a, au castigatu cu multa truda si ostendéla ei tot respescu cu procesele; unulu nu s'ar lasá la altulu; unulu ar dorí un'a, altulu alt'a, ér la urm'a-urmelor, nu se alege nemicu din tóta averea remasa.

Si, cá se nu-se intemple unele cá acestea, e bine si asia si face fie-care omu cu pricepere, ca pana inca se afla in viéti'a si deplinu sanatosu, si-face renduiala, cá dupa mórtea s'a, se scie fie-care ce are si de ce se tiena, incungiurandu prin acést'a neplacerele si procesurile cele multe.

Renduíel'a acést'a se póte face:

- a) prin testamentu,
- b) prin contracte de ereditate.

In casulu acel'a inse, cand n'au remasu nici unu feliu de scrisóre, documentu dupa celu reposatu, séu, déca au si remasu, n'au fost facutu asia, precum se cuvine adeca dupa lege, atunci vine legea la medilocu si face dreptate intre urmatori, dar, firesce, prin acést'a se vor nasce neplaceri si procese, de aceea e bine, cá omulu se nu astepte, cá altulu se-i inparta averea lui, ci mai bine se-o imparta elu pana e in viéti'a.

Testamentulu e o scrisóre, documentu, — care póte fi in scrisu si verbalu — si in care — totodata — se cuprinde tóte renduelile ce-le face omulu dupa mórtea sa adeca, testatoriulu, ca asia se mai numesce ce-lu ce lasa dupa mórtea s'a averea cuiv'a, ér ce-lu ce primésca aceea avere, se numesce erede; mai multi eredi.

Celu ce voesce se faca testamentu, se caute si se-lu faca pana e deplinu sanatosu, si se nu astepte ór'a mortii; cand lu-face se nu-lu faca din pizma ori ura, séu silitu de cinev'a, cá déca se dovedesce un'a ca asta, atunci testamentulu se strica si n'ajunge nemicu. Afara de acést'a testatoriulu se nu eschida dela avere pre acei'a, cari dupa lege au dreptu se capete, precum sunt copii si parintii, pentru-cá unu astfeliu de testamentu érase se strica. E bine, ca la facerea testamentului, se alegemu in totdeún'a pre unu omu, carele se pricepe bine in trebile acestea si cunósce legea. Lu-póte face testatorele singuru, cu mana s'a, numai acel'a se fie facutu asia, dupa cum cere legea.

Testamentu póte face fie-care omu, care are pentru ce face adeca, déca are avere de a testá si se recere se fie implinitu anulu alu 18-lea; póte face, déca au implinitu anulu alu 12-lea, dar unii cá acesti'a, au se-lu faca la notariulu publicu.

Testamentulu póte fi privatu — in scrisu si verbalu — si publicu. Cestu din urma se póte face numai la notariulu publicu ori la óre-care judecatoria cercuala. La testamentulu privatu in scrisu, se receru doi martori, dintre cari unulu trebuie se scie scie, dar numai atunci se receru doi martori, cand acelu testamentu l'au facutu testatorulu adeca, elu l'au scrisu si subscrisu cu man'a s'a; ér déca nu elu l'au scrisu, ci altulu, ér elu si-au subscrisu numai numele, ori nici atât, atunci se recere se fie de facia patru martori, dintre cari, celu putienu doi, trebuie se scie scie, ér dintre acesti doi, unulu trebuie se scie in testamentu numele celorlalti doi, cari nu sciu scie, ér ei au se traga crucea. Martorii au se fie de omenia senetosi la minte si trecuti de anulu alu 18-lea.

Se mai pôte face testamentu si asia, dar numai atunci, cand testatorulu l'au scrisu si subscrisu cu mân'a s'a séu numai subscrisu de elu si facutu de altulu; atunci dicu, nu e de lipsa, ca martorii se scie, că ce, cât si cui au lasatu testatorulu, cu alta vorba, nu e de lipsa, că martorii se scie că ce se cuprinde in acelu testamentu, ei ei au se scie pe testamentu, că testatorulu au disu cu graiu viu, inaintea loru, că acelu testamentu elu insusi l'au scrisu si subscrisu cu mân'a s'a, ori că numai l'au subscrisu. Déca testatorulu nu scie scie nici macaru numele seu, atunci martorii trebuie se scie tot cuprinsulu acelu testamentu, cetindu-se acelu cu graiu viu, ér dupa cetire si esplicare, testatorulu, trebuie se dechiere inaintea martoriloru, ca aceea este dorinti'a lui cea din urma. Unu martore apoi ii scie numele in testamentu, ér elu, testatorulu, trage crucea. La urma, martorii au se scie pe testamentu, că toti au fostu de facia si că testamentulu s'au cetitu cu tonu inaltu, ér testatorulu au dechiaratu, că testamentulu contine dorinti'a lui cea din urma si dupa aceea, că au trasu semnul crucii la numele seu, cu mân'a propria.

Testamentulu verbalu inca se folosesc in viéti'a omenésca, dar nu e prea bine a-se folosi omulu de unu astfeliu de testamentu, de óre-ce, aceea ce omulu nu pune pe papiru, uita inte si in urm'a urmelor se nascu numai incurcaturi. Celu ce grijesc de averea sa, si-si iubesc famili'a, sè se feréscă cât pôte a face unu astfeliu de testamentu, care adi e si mâne ba, de óre-ce martorii potu fórte usioru se uite aceea, ce li s'au spusu.

Totusi, déca se intempla si asia casuri, că omulu e silitu se faca si asia feliu de testamentu, atunci ar fi fórte bine, déca martorii si-ar face loru insemnari adeca, ar pune pe chartia aceea ce li-s'au spusu, că se nu uite.

La facerea unui astfeliu de testamentu se receru patru martori, cari au se fie de facia, si inaintea loru, testatorulu are se spuna cu tonu inaltu, dorinti'a lui cea din urma, ca adeca, ce, cât si cui lasa, si se spuna, tot inaintea martoriloru, că elu doresce aceea ce au disu, sè se privéscă de testamentu verbalu. Unu astfeliu de testamentu facutu, numai atunci are valóre, déca testatorulu móre in restimpu de 3 luni dela facerea testamentului, căci, trându elu mai multu că trei luni, dela facerea testamentului, atunci acelu testamentu se privéscă de nemicitu, de stricatu. Abatere dela acést'a se face numai atunci, cand se pôte documentá, că dupa trecerea aloru 3 luni, n'au fost nici atunci in stare se faca unu altu testamentu, din pricin'a morbului celui mare, spre esemplu, n'ar potea vorbi, ori că si-au perdutu consciinti'a si altele.

Sunt apoi testamente publice adeca, astfeliu de testamente, cari se facu inaintea cutarui notariu publicu ori inaintea judecatorii cercuale.

Deosebirea intre testamentu privatu si intre testamentu publicu stá intru aceea, că celu publicu are mai mare crediémentu inaintea legii, e mai tare, mai bunu, a buna óra, că celu privatu, pentru-că pre acést'a, déca vrea cineva se-lu strice, trebuie sè se lupte cu mai multe greutăti, de óre-ce, dupa cum diseiu, legea dá crediémentu notariului publicu, ori judecatorii cercuale, déca unulu dintre acesti'a lu-au facutu; bune documente (scrisori) trebuie se aiba acelu la mana, că se póta aretá, că acelu testamentu s'au facutu cu nedreptate adeca, că nu e facutu dupa lege, că asia apoi se-lu póta stricá.

Testamentulu privatu in scrisu inca se pôte depune la notariulu publicu. Ce e dreptu, n'are mai mare putere, ca si cand ar remanea in lada celui-ce l'au facutu, dar acolo adeca, la notariulu publicu póte stá mai bine, de óre-ce de acolo nu-lu póte luá nimenea, pana cand la elu acasa si mai alesu, déca se afla in casa cate unulu cu

purtare rea, séu ca este cinev'a, carui'a nu-i place ca s'au lasatu testamentu asia cum s'au lasatu si asia apoi cauta se-lu rumpa, ori se stérge cev'a din elu si se scie cev'a in elu.

Déca voescé cinev'a se depuna testamentulu la notariulu publicu si acelu testamentu l'au scrisu si subscrisu testatorulu, se pôte duce la notariulu publicu, fara se fie subscrisi cei doi martori dupa lege, in testamentu, dar numai atunci, candu testatorulu merge insusi de-lu duce la notariulu publicu si spune in naintea lui, ca aceea ce se cuprinde in acelu testamentu, este dorinti'a lui cea din urma.

Atunci inse, cand testamentulu nu e scrisu de testatorulu adeca, nu e facutu de elu, ci de altulu, dar subscrisu de man'a lui, si voescé se-lu duca la notariulu publicu, atunci dicu, se receru ca se fie subscrisi doi martori in testamentu si apoi érași testatorulu insusi are se-lu duca la notariulu publicu spunendu tot-odata — naintea notariului publicu, ca aceea-ce se cuprinde in scrisórea aceea, este renduiél'a, ce au facut'o elu pentru casulu mortii adeca, ce si cum se remana averea s'a dupa mórtea lui. Notariulu publicu inse, are datorinti'a se priméscă unu astfeliu de testamentu, ér celui'a-ce l'au dusu adeca, testatorului, i-se da scrisóre (reversu) despre aceea, ca l'au primitu.

Afara de testamentu mai este si astfeliu de scrisóre (documentu), prin care si-pôte face omulu rendueli dupa mórtea s'a asupr'a averei sale — prin contractu, asia numitu, ereditariu. Astfeliu de contractu se pôte face asia, ca cinev'a promite (fagadesce) tóta averea s'a, ori numa, o parte din aceea, dupa mórtea s'a, altei persóne adeca la altu omu; acelu póte primí aceea avere cu cev'a legatuiéla, spre pilda, ca se tiena pana la mórte pre celu-ce i-au datu averea séu si fara aceea.

Unu astfeliu de contractu e cu multu mai tare si mai bunu că testamentulu, pentru-ca unu astfeliu de contractu nu-se póte stricá fara invoirea acelor'a, care l'au incheiatu adeca, unulu fara altulu, nu-lu póte stricá, numai cu invoirea smenduror'a, pana cand testamentulu lu-póte stricá, cand numai vrea testatorulu, de-oparte, ér de alta parte, dupa mórtea unui'a dintre ei, nu póte se-lu strice nimenea asia usioru abuna-óra, cum se strica testamentulu.

Precum la testamentu, asia si la contractulu ereditariu, numai atunci e statornicu, cand celu-ce au datu averea cuiv'a, nu au eschisu dela aceea avere pre aceli'a, pre cari dupa lege nu e iertatu a-se eschide, adeca nu-se potu lasa afara.

Celu-ce face unu astfeliu de contractu, trebuie se fie bine cunoscutu cu del-destea, de óre-ce, astfeliu de contracte trebuie se fie facute, că contractele si cá si testamentele; amendoue trebui vinu inainte, de aceea la facerea, contractului ereditariu, se-ni alegem unu omu, care se pricepe bine si cunósce legea.

Intemplandu-se, ca dupa mórtea cutarui omu se nu remana nici unu feliu de scrisóre adeca, nici contractu ereditariu, dar nici testamentu ori ca au fostu, dar nu s'au facutu bine si atunci vine legea la medilocu si face cele de lipsa: impartiesce ce e de impartitu si da cui e de datu.

Dupa lege, cei dintâi, cari au se capete averea celui reposatu sunt pruncii. Ei mostenescu aceea avere in parti egale (asemenea), fara deosebire de sexu, adeca si fetele capeta cât si pruncii; in lips'a acestor'a adeca, déca nu sunt pruncii, capeta nepotii, ori stranepotii, ér daca nu sunt nici de acesti'a, atunci trecu la neamurile cele mai de aprópe la fratii reposatului.

In cât privéscă pe soci'a (muerea) celui reposatu, are dupa lege dreptulu veduvei, carele sta in aceea, ca

dupa mórtea barbatului are dreptu de a locui in cas'a barbatului si de a-se sustiené din aceea avere, pana la mórtea ei, séu pana se va maritá a dóu'a-óra.

Déca au remasu de barbatu casa, atunci are se capete in acelu edificiu locuintia cinstita, ér traiulu ei a-tárna dela numerulu prunciloru si dela marimea averii. Si déca se intempla, ca veduv'a nu-se neravesce cu pruncii intr'o casa, atunci se póte statorí o suma óre-care pentru sustinere si asia apoi se traiésca deschilinitu.

Remanandu dupa celu reposatu copiii nascuti de veduva, acesti'a numai asia primescu averea parintelui, cá se assigureze sustinerea veduvei, ér daca între copii se afla si de alta mama, atunci veduv'a capeta o parte asemenea cu copiii din acea avere si are dreptu s'o folosésca pana la mórte, dar n'are dreptu s'o vanda.

Asia sta treab'a cu averea ce o-au ereditat'o repusatulu dela parintii lui, ori ca au facutu aceia avere înainte de a-se fi insuratu; ér totu altcum sta cu averea aceea, carea au castigat'o amendoi la olalta adeca, barbatulu si muerea, de cand or venitu amendoi la olalta.

Din o astfeliu de avere, dupa mórtea barbatului, veduv'a capeta jumetate din acea avere, ér cea-lalta jumetate o capeta pruncii, déca suntu, ér déca nu, atunci tóta acea avere o capeta veduv'a si n'o perde nici atunci, candu barbatulu ar lasa in testamentu altcum.

Se tragemu deci fratiloru, invetiatura din cele audite si se-ne folosimu in viéti'a nóstra de ea, se facemu aceia ce e bine si iertatu de a face, ca asia apoi, dupa mórtea nóstra, déca au remasu cev'a de noi, se remana in curatu, sciindu fie care, ca ce anume e alu seu, ca se nu se nasca dupa nci procese între urmatori si apoi la urm'a urmeloru, altii manca mediulu, ér loru li va remanea numai cojile; se facem ce e de facutu dicu, apoi atunci, celu putienu, vom muri linistiti.

Galsi'a, la 23. Ianuariu 1888.

Invetiatoriulu.

D i v e r s e

* *In cestiunea fundatiunei Mihocu.* In lun'a trecuta a-ti luatu notitia in foia despre mórtea preotesei veduve din Pocol'a Ecatarin'a Mihocu nasc. Pop'a, precum si despre fundatiunea de 4000 fl. ce au facutu ambii fericittii testatori pentru crescerea tinerimei gr. or. dela gimnasiulu de Beinsiu.

In cât inse in dilele din urma — precum s'a observatu — se intentionéza din cutare parte si anume din partea eredelui universalu D. S. a se scurtá fundatiunea, respective a pasi la tocméla cu reprezentantii bisericii nóstre spre a se reduce sum'a — sub pretextu ca nu se ajungu tóte legatele din lasamentu, — am afiatu de bine in interesulu causei publice nationali-bisericesci a atrage de tempuriu atentiunea foruriloru competinte bisericesci asupra acestei inprejurári; ca adeca sè se informeze bine din tóte punctele de vedere despre adevérat'a stare a lucrului, si anume se lucreze intr'acolo cá testamentulu fericitului preotu Zaharie Mihocu si a sociei sale Ecatarin'a sè se sustiena si esecuteze in tóta intregitatea s'a; cá nu cumva alterandu-se in óre-care punctu, si astfeliu ne-efectuindu-se dorintia testatoriloru, de o parte se suferé dauna bisericii si natiunea in casulu de facia, ér de alta parte se instreineze si pe altii cari ar dorí se testeze pre scopuri culturale si filantropice.

Eu sum tare convinsu ca fieiertatulu Mihocu — ca omu realu ca erá in viétia, nu a testatu acea ce n'a avutu, precum credu si acea, ca in decursu de unu anu, nu s'a pututu in putiená averea remasa intr'at'a ca se nu se ajunge tóte legatele pe langa o manipulare conscientiosa.

Beiusiu, 9/21. Februariu 1888. Unu credintiosu.

* *Catra P. T. publiculu romanu!* Prin apelulu publicatu in lun'a lui Ianuarie ne-am luatu voia de a aduce la cunoscinti'a P. T. publicului romanu, ca societatea acad. socialu-literara „Romani'a-juna“ din Vien'a va edá unu nou almanachu literaru, care va avé se apara pe la mijloculu lunei lui Februarie.

Din unele cause absolutu nedependente de societatea editóre almanaculu nu a pututu se apara la terminulu a-nuntiatu, ci va aparé numai pe la finea lunei lui Martie st. n.

Aducendu aceste la cunoscinti'a P. T. publicului romanu, rugám pe domnii nestri abonenti se binevoiésca a scusa intardiarea neprevéduita.

Totodata ne luám voie a lungí terminulu pentru re-tórcerea listeloru de abonamentu, *pana la 15. Martie st. n.* apelandu éراسi la binvoitoriulu sprijinu alu publicului romanu si rugandu pe toti domnii si dómnele, cari au binevoitu a se insarciná cu colectarea de abonamente, de a ne renapoiá pana la acelu terminu listele, ori ce rezultatu ar avé. — Vien'a, 28. Februarie. — Comisiunea pentru Almanachulu „Romaniei-June.“

* *Concertulu reuniunei femelloru romane de cantari din Sibiu.* Rare-ori ni se da ocaziune de unu timpu incóce se inregistrám si câte o scire imburcurátore din viéti'a nóstra sociala din Sibiu, si astfeliu cu indoita placere o facem, cand ni se da ocaziune.

Concertulu reuniunei romane de cantari totdeun'a a fost binecercetatu nu numai de publiculu nostru, ci si de publiculu stráinu iubitoriu de arta, si astfeliu si de astadata sal'a dela „Imperatulu romaniloru“ unde s'a ténutu concertulu Luni sér'a, a fost indesulit in intielesulu cuventului, semnu indeveratu alu renumelui ce si-l'a castigatu acésta reuniune.

Despre reusita, cât timpu va stá reuniunea sub conducerea unui diriginte ca dlu George Dim'a, nici o indoiéla nu mai póte fi, si despre acést'a ni s'a datu proba evidenta si astadata, pentru ca desi a lipsitu unele puteri eminate din trecut, parte indepartate din Sibiu, parte impedeate prin morbu, dibacea conducere a dlui diriginte a sciutu se faca ca lips'a acestoru puteri se nu fie semtita in mesur'a in carea póte se credea ca se va simti.

Esecutarea programului s'a inceputu cu „Trei cantece“ pentru coru mixtu de F. Mendelssohn-Bartholdy, ce a seceratu aplaudari generale. Punctulu 2 „dóue piese“ pentru piano de F. Chopin, esecutatu de dsiór'a Sotiru, ni-a doveditu, ca dsiór'a Sotiru este bine initiata in fórtu piano, si a fostu recompensata cu aplausele publicului. Pe lacu, coru de dame si baritonu solo, esecutatu de dlu Dimianu; desi dlu Dimianu nu putem dice ca ar dispune de sonor'a si puternic'a voce a dlui Isai'a Pop'a, cu care publiculu se dedase atát de multu, reduce inse binisioru cu vocea dlui I. Pop'a, si sub conducerea dlui Dim'a ne putem acceptá la succese totu din ce in ce mai bune, cáci deja acésta prima productiune a fost simpaticu intimpinata din partea publicului. Punctulu 4 „Dóue cantece“ pentru soprano cu acompaniare de piano prin dlu Dim'a, a fost esecutatu de dsiór'a Mossing cu succesu destulu de bunu.

Ca totdeun'a. asia si de astadata dlu G. Dim'a ni-a presentatu dóue piese compositii proprii, adeca a) *Cu adevératu desiértatiune* si b) *Marea vietii*, cari a fost esecutate de barbatii corului reuniunei impreunatu cu puterniculu coru alu reuniunei „Hermannsteater Maennergesangverein“, ce a fost ascultate cu incordata atentiune a publicului si deasemenea viu aplaudate. Punctulu din urma alu programului l'a formatu: *Rugaciune* de Schubert, pentru soli. coru micstu si acompaniare de piano prin dn'a Voilénu. In acésta piesa ni s'a oferitu ocaziunea placuta se mai audim pe dnele A. Mog'a si M. Crisianu aplaudate

de nenumerate ori in concertele reuniunii, si e de prisosu se amintim, ca si de astadata a fost cu mare entuziasm aplaudate. — Observăm in generalu despre coruri, ca succesu fôrte bine si se observa unu progresu din ce in ce mai bunu. — dupa „Telegrafulu Romanu.“

* *P. S. Melchisedecu.* dupa cum se scrie, va pleca in curendu la Moscova, spre a cercetá unele documente privitoare la Romani'a. P. S. parintele episcopu alu Romanului are lipsa de acele documente pentru o opera istorica, la carea lucrâza de multa vreme.

Concursu.

In urm'a dispusetiunii Venerabilului Consistoriu dto 26. Noemvre 1887. Nr. 4296., se escrie concursu pe parochi'a devenita vacanta dupa mórtea protului Georgiu Bugarinu din **Toraculu-micu**, protopresviteratulu B.-Comlosiului, cottulu Torontál, clasificata de class'a prima cu terminu de **30 de zile dela prim'a publicare.**

Emolumintele sunt: un'a sesiune parochiala de 30 jugere pamentu aratoriu, birulu si stol'a usuata dela aceea parochia, cari tóte laolalta facu beneficiulu anualu de **950 fl. v. a.**

Doritorii de a ocupá acésta parochia in sensulu §-15 litera a) din regulamentul pentru parochii, suntu avisati a-si substerne recursurile instruite conformu statutului organicu bisericescu, administratorului protopopescu **Paulu Tempea in Nagy Torak**; per Nagy-Becskekerek, si a se presentá in vre-o Dumineca sau serbatóre in sant'a biserica spre a-si aretá desteritatea in cantare respective predicare.

Se obsérva cá alegendulu parochu va avé pana la 11 Novembre a. c. a dá jumetate din intregu beneficiulu parochialu veduvei preotese remase dupa reposatulu parochu.

Toraculu-micu, 3. Ianuaru 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **PAULU TEMPEA**, adm. protop.

—□—

Conform decisului Venerabilului Consistoriu dto 14. Ianuaru a. c. Nr. 94 se escrie concursu pe capelan'a temporalu infiintata pe langa betranulu parochu devenitu neputinciosu **Serafim Crisanu**, din **Igrisiu**, in protopresviteratulu B.-Comlosiului, cu terminu de **30 de zile dela prim'a publicare.**

Emolumintele capelanului sunt: jumetate din tóte venitele parochiei betranului parochu, si adeca: din sesiunea parochiala, stola si biru, cari dan unu venitu pe partea capelanului de 400 fl. v. a. pe langa care venitu alegendulu capelanu póte avea prospectu de a ocupá provisoriu si unulu dintre cele dóue posturi invetiatoresci de acolo.

Astfelu parochi'a fiindu de class'a prima, dela recurenti se cere cualificatiunea prescisa pentru parochii de class'a prima, si recurentii au a-si substerne recursule adjustate cu tóte documentele necesarii administratorului protopopescu **Paulu Tempea**, in Nagy-Torák, per Nagy-Becskekerek, Cottulu Torontál, si a se presentá in S. Biserica spre a-si aratá desteritatea in cantare respective predicare.

Igrisiu, la 7. Februariu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **PAULU TEMPEA**, adm. protop.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de a III-a classa din **Se-casiu**, protopresviteratulu Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere **30 de zile dela prim'a publicare.**

Emolumintele sunt: Un'a sesiune pamentu de 32 jugere, birulu cáte un'a mesura de cucuruza sfarmatu dela

110 numeri de casa, stolele indatinate, cuartiru liberu si gradina, care tóte la olalta computate facu 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati: recursule proviedute cu tóte documentele pofite, adresate comitetului parochialu a-le tramite oficiulu protopresviteralu in Halmagiu pana la 14. Martie a. c.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOANU GROZ'A**, m. p. protopresviteru tractualu.

—□—

Pentru vacant'a parochia de clas'a III din **Almasiu**, in protopresviteratulu Buteniloru cu carea e imbinatu folosirea a $\frac{3}{4}$ sesie pamentu biru si stole dela 200 case, care venitu la olalta se computa in 480 fl. prin acésta se escrie concursu pana la **20. Martie a. c.** in carea di va fi si alegerea avendu recurentii in restimpulu acésta a se presentá vre-o data in biserica din locu si a-si substerne recursule sale pe calea P. On. Oficiu ppresviteralu din Buteni (Butyin).

Almasiu, din siedinti'a comitetului parochialu tienuta la 3. Februariu 1888.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **CONSTANTINU GURBANU**, m. p. prot.

—□—

Prin decisulu Venerat. Consistoriu gr. or. oradanu dto 28. Decemvre 1887. Nr. 1170. B., in parochi'a **Ianosd'a**, prot. Tincei — decretatá interimalminte de parochia protopresviterala — incuviintiendu-se aplicarea unui'a capelanu temporalu, pentru acestu postu se escrie concursu cu terminu de alegere pe **13/25. Martie a. c.**

Emolumintele sunt: $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu aratoriu, jumetate din biru si din tóte venitele stolarie ce vor incurge dela 286 de case si cuartiru deocamdata esarendatu dupa putintia prin comun'a parochiala.

Alegendulu capelanu — dupa deschiderea si decretarea vre unei parochii mai acomodate de parochia protopresviterala, — va deveni parochu in **Ianosd'a**, dreptce: dela recurenti, conform §-lui 4 din regulamentul pentru parochii, se pretinde cualificatiune pentru parochiile de clas'a a II-a.

Recursule adresate comitetului parochialu, sunt de a se tramite subscrisului protopresviteru pana la terminulu espusu, per M.-Telegd in **Körös-Jenő**.

Ianosd'a, 26. Ianuaru 1888.

Pentru comitetulu parochialu:

Iosifu Vess'a, m. p.
protopresv. Tincei.

—□—

Pentru deplinirea statiunii invetiatoresci dela a II-a scóla paralela din **Sant-Miolausiulu romanu**, in protopresviteratulu Tincei; emolumintele sunt:

1) In bani gat'a 100 fl., 2) 15 cubule grâu meste-catu, 3) 6 jugere de pamentu aratoriu clas'a I-a lucratu prin comuna, 4) 3 metrii lemne de focu, 5) o clae de fenu, 6) 4 trasuri pentru lipsele proprii, 7) jumetate din stolele cantorali, 8) cuartiru esarendatu prin comuna, — tóte aceste facu sum'a de 375 fl.

Aspirantii la acestu postu, au a-si trimite recursule loru instruite conform „Statutului organicu“ si adresate comitetului parochialu, in **20 de zile dela prim'a publicare** a acestui concursu, Rev. Domnu protopopu tractualu **Iosifu Vess'a**, in **Körös-Jenő**, p. u. **Mező-Telegd**, (Bihar.)

Datu din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in 16/28. Ianuaru 1888.

Pentru comitetulu parochialu:

Nicolau Boitiu, m. p.
presiedinte.